

Chương 4:

Tác động của con người đối với môi trường

Khoa học Môi trường

ThS. Hoàng Thị Phương Chi

TS. Lê Tự Thành

Khoa Môi trường

Trường Đại học Khoa học Tự nhiên

NỘI DUNG

---

1. Lịch sử tác động của con người đến môi trường

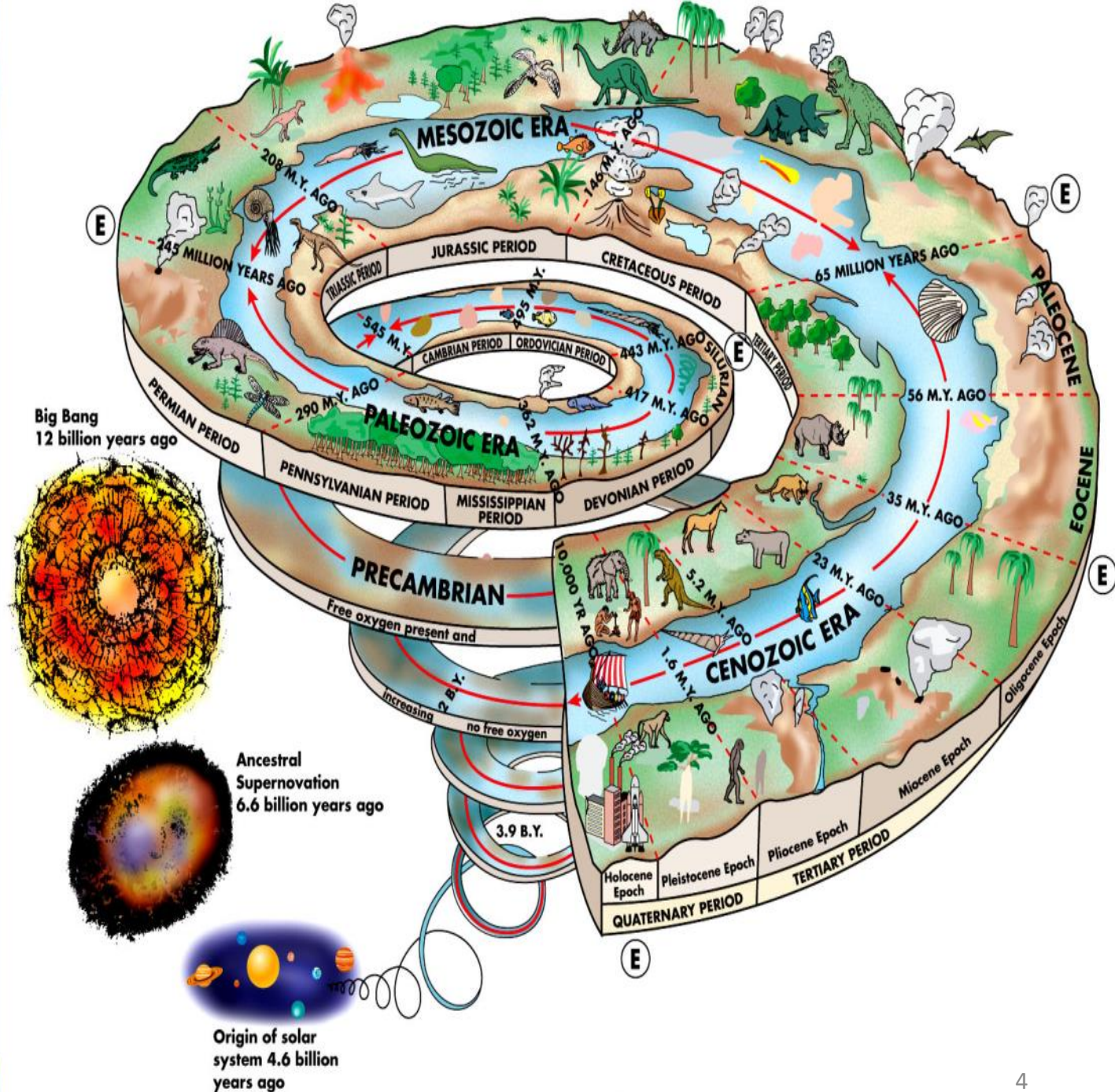
2. Tác động của con người đến các thành phần môi trường

3. Hoạt động nhóm

I. LỊCH SỬ TÁC ĐỘNG CỦA CON NGƯỜI ĐẾN MÔI TRƯỜNG

HÌNH SỰ XUẤT HIỆN
LOÀI NGƯỜI TRONG
LS PHÁT TRIỂN CỦA
TRÁI ĐẤT

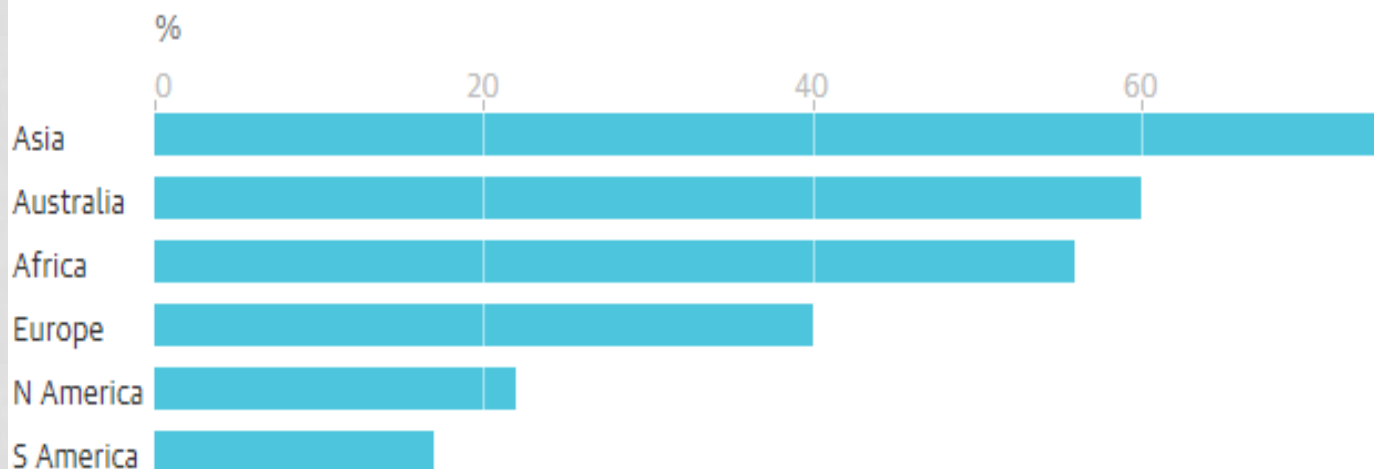

1. SỰ HÌNH THÀNH THẾ GIỚI

Earth's **sixth mass extinction** event under way, scientists warn

Nearly half of the 177 mammal species surveyed lost more than 80% of their distribution between 1900 and 2015

% of species which have lost more than 80% of their range

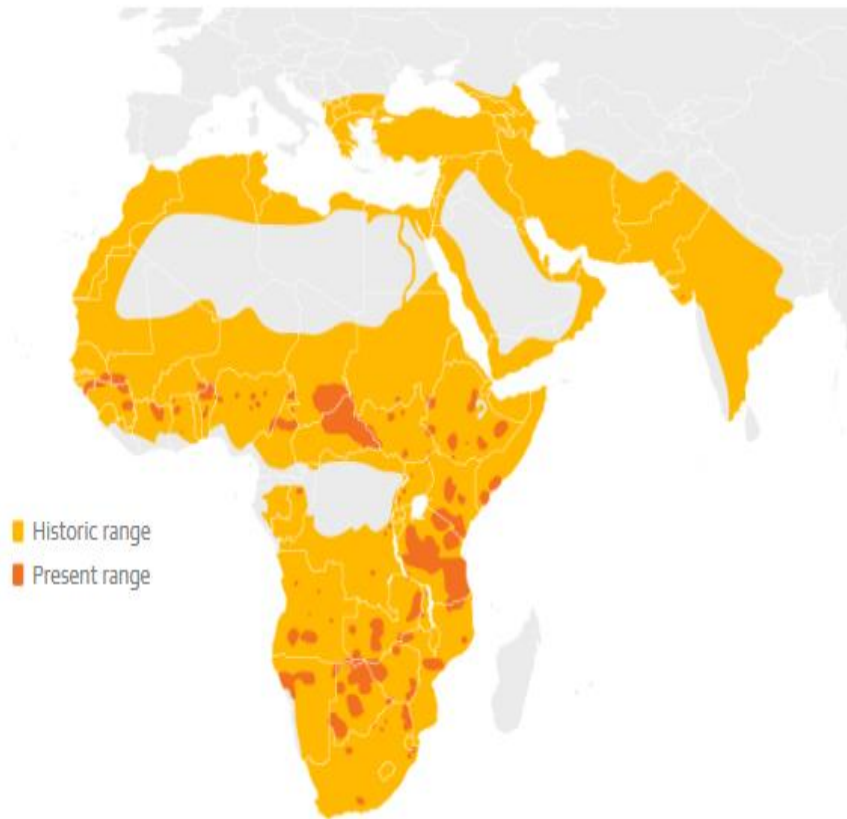
Guardian graphic | Source: PNAS

Hàng tỷ con vật đã bị mất vì môi trường sống của chúng đã trở nên nhỏ hơn với mỗi năm đi qua.

1. SỰ HÌNH THÀNH THẾ GIỚI

Earth's **sixth**
mass extinction
event under way,
scientists warn!

Current and historic distribution of lions

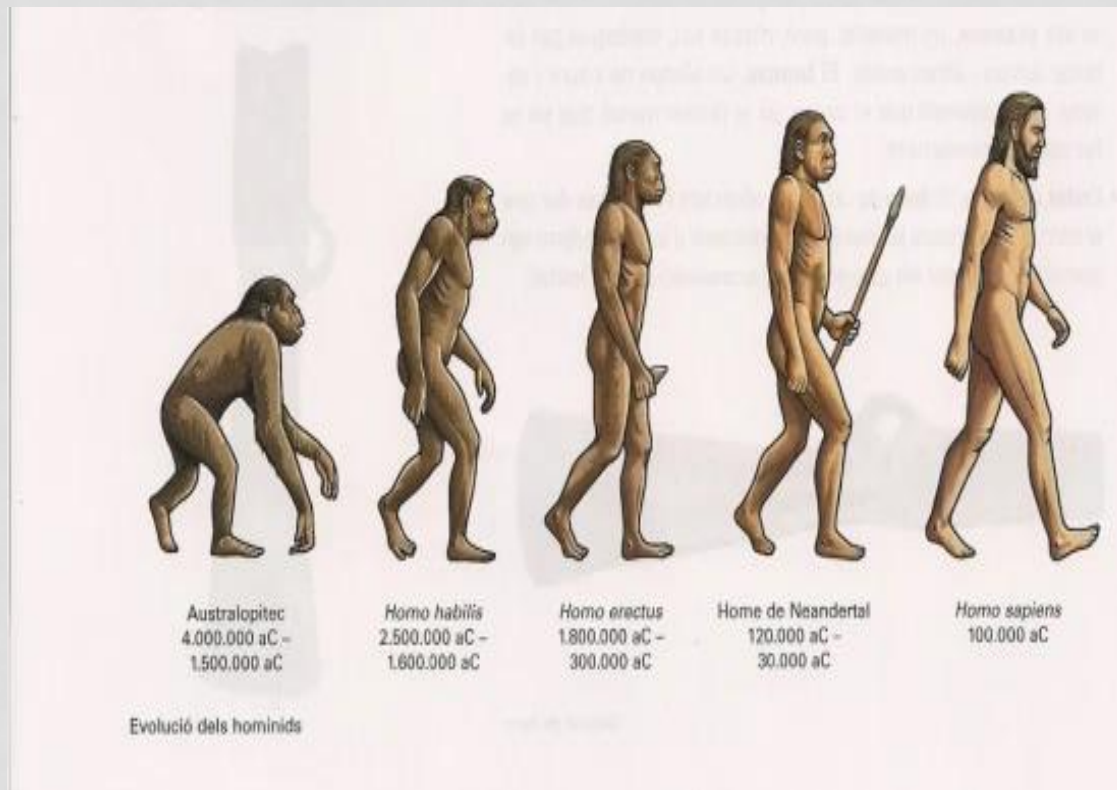
Guardian graphic | Source: PNAS

Historically lions lived across Africa, southern Europe, the Middle East, all the way up to Northwestern India. Today their habitat has been reduced to a few tiny pockets of the original area.

VŨỢN NGƯỜI => NGƯỜI: 3 LOẠI HÌNH

- *Homo habilis* (Người Khéo léo),
- *Homo erectus* (Người Đứng thẳng),
- *Homo sapiens* (Người Tinh khôn, người Hiện đại).

TRANH CÃI VỀ SỰ XUẤT HIỆN ĐẦU TIÊN CỦA CON NGƯỜI

- **Quê hương Châu Phi**

- **1924, Nam Phi:** Vượn người phương Nam ở Châu Phi (*Australopithecus Aficanus*), tổ tiên trực tiếp của giống người Homo, 5.5-5 triệu năm

- *Australopithecus Aficanus*: Nam Phi, Đông Phi, Đông Nam Á, Tiểu Á,...

- *Gigantopithecus*: Trung Quốc, Ấn Độ

- *Meganthropus Paleojavanus*: Java, Indonesia

- **1959, Kenya, Đông Phi:** *Zinjanthropus boisei* - *Homo habillis* (người khéo léo), khoảng 2 triệu năm

- **1976, Đông Ethiopia:** *cô gái Lucy*, bộ xương tương đối hoàn chỉnh, cách khoảng 3 triệu năm

- **Tranh cãi:** Homo hay Australopithecus; tuổi 2 hay 3 triệu năm

TRANH CÃI VỀ SỰ XUẤT HIỆN ĐẦU TIÊN CỦA CON NGƯỜI

TIỀN CỔ ĐẠI VÀ NGƯỜI HOMO SAPIENS

- **Pleistocen thượng, 350,000 năm:** *Homo neanderthalensis*, ở Châu Âu, Trung Á, 2 nhóm Tây Âu sớm (*Homo sapiens*) và Tây Âu muộn (*Homo erectus*)
- **Giữa Pleistocen muộn, 80,000-40,000 năm:** *Homo sapiens* khắp Châu Âu, ĐNÁ, Bắc Phi, TQ và Úc
- **Việt Nam:** chưa tìm thấy dấu tích, một số răng người vượn Lạng Sơn giống răng của người vượn Bắc Kinh nhưng có một số nét giống Neanderthal, 250,000-300,000 năm

- Quá trình tiến hoá của loài người

Động vật linh trưởng → Người vượn → Người khéo léo →
Người đứng thẳng → Người cận đại → Người hiện đại

SỰ PHÁT TRIỂN DÂN SỐ THỂ GIỚI PHỤ THUỘC VÀO TRÌNH ĐỘ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI LOÀI NGƯỜI

Các hình thái kinh tế loài người đã
trải qua:

- Giai đoạn Khai thác tài nguyên
- Giai đoạn Sản xuất tài nguyên
- Giai đoạn văn minh hoá

- Quá trình tiến hoá của loài người

Động vật linh trưởng → Người vượn → Người khéo léo →
Người đứng thẳng → Người cận đại → Người hiện đại

SỰ PHÁT TRIỂN DÂN SỐ THẾ GIỚI PHỤ THUỘC VÀO TRÌNH ĐỘ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI LOÀI NGƯỜI

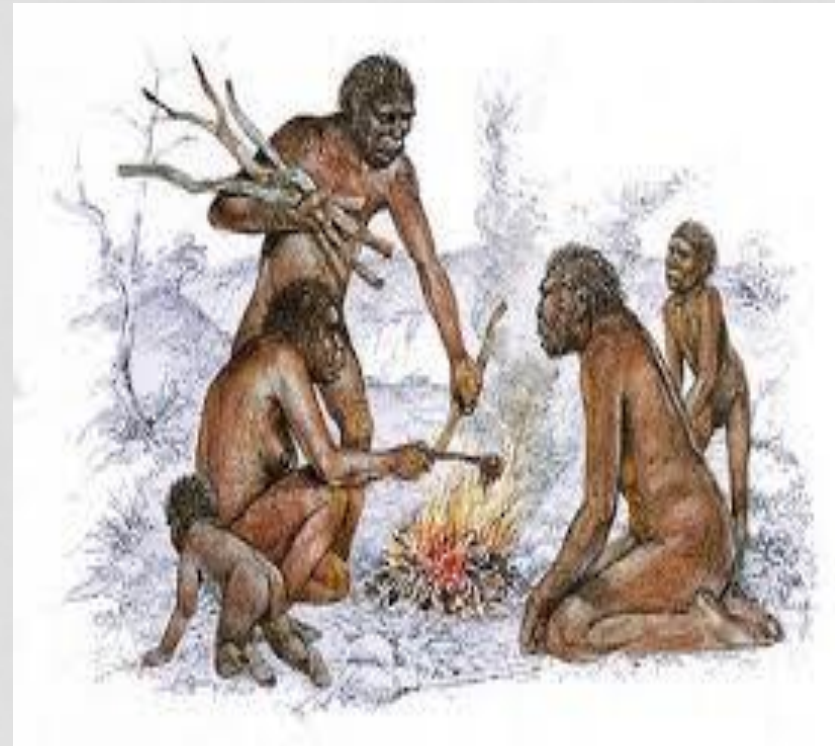
Các hình thái kinh tế loài
người đã trải qua:

→ **Giai đoạn Khai thác tài
nguyên**

Giai đoạn sơ khai/ nguyên thủy

→ **Giai đoạn Sản xuất tài
nguyên**

→ **Giai đoạn văn minh hoá**

- Quá trình tiến hoá của loài người

Động vật linh trưởng → Người vượn → Người khéo léo →
Người đứng thẳng → Người cận đại → Người hiện đại

SỰ PHÁT TRIỂN DÂN SỐ THẾ GIỚI PHỤ THUỘC VÀO TRÌNH ĐỘ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI LOÀI NGƯỜI

Các hình thái kinh tế loài người
đã trải qua:

- Giai đoạn Khai thác tài nguyên
- **Giai đoạn Sản xuất tài nguyên**
  - CM Nông nghiệp, sau CMNN
  - Tiền, CM Công nghiệp
- Giai đoạn văn minh hoá

- Quá trình tiến hoá của loài người

Động vật linh trưởng → Người vượn → Người khéo léo →
Người đứng thẳng → Người cận đại → Người hiện đại

SỰ PHÁT TRIỂN DÂN SỐ THẾ GIỚI PHỤ THUỘC VÀO TRÌNH ĐỘ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI LOÀI NGƯỜI

Các hình thái kinh tế loài người đã trải qua:

- Giai đoạn Khai thác tài nguyên
- Giai đoạn Sản xuất tài nguyên
- **Giai đoạn văn minh hoá**
  - Từ 1930 → nay

Cách mạng khoa học công nghệ đặc biệt là công nghệ thông tin, công nghệ sinh học, công nghệ vật liệu..., nền kinh tế thế giới đang biến đổi sâu sắc đưa nền kinh tế toàn cầu từ kinh tế công nghiệp sang kinh tế trí thức,

II. TÁC ĐỘNG CỦA CON NGƯỜI ĐẾN CÁC THÀNH PHẦN MÔI TRƯỜNG

Con người tác động như thế nào?
Các vấn đề MT gì?

mind map

Tokyo – Nhật Bản

Hongkong

New York

Singapore

Dubai vào năm 1990 trước khi biến đổi

Dự án Dubai Waterfront.

Những hòn đảo cọ tại Dubai.

The World Islands gồm 300 hòn đảo nhân tạo nhỏ tạo nên hình bản đồ thế giới.

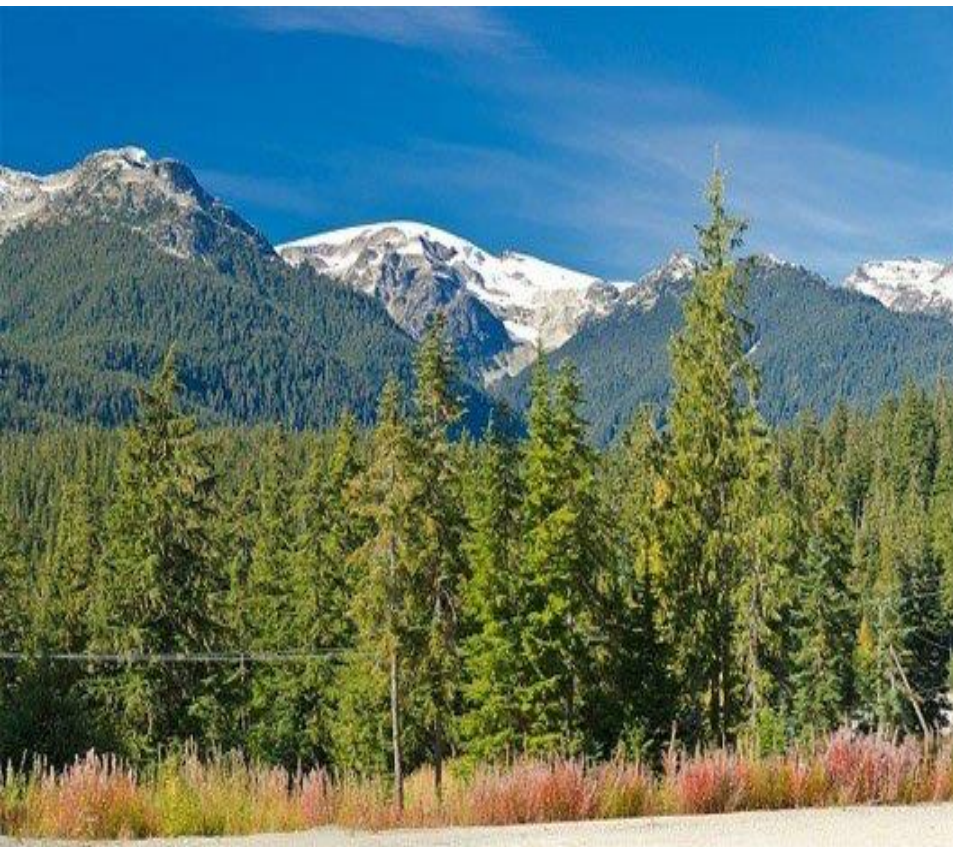
Ô nhiễm môi trường

“Ô nhiễm môi trường là sự **biến đổi** của **các thành phần môi trường** không phù hợp với tiêu chuẩn môi trường, gây ảnh hưởng xấu đến con người, sinh vật”. (*Luật Bảo vệ môi trường, 2005*)

Suy thoái môi trường

Suy thoái môi trường là quá trình làm thay đổi thành phần, cấu trúc của hệ thống môi trường từ đó làm cho môi trường **không còn có khả năng** đáp ứng các **chức năng cơ bản** đối với sinh vật và con người.

Vườn quốc gia Rocky Mountain vùng Tây Bắc Hoa Kỳ và phía Tây Canada.

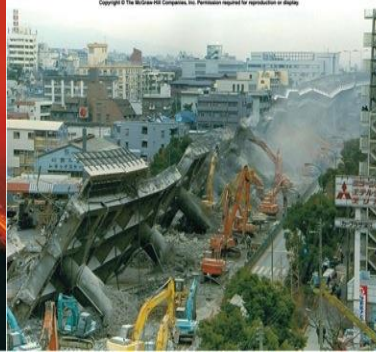

Rạn san hô Great Barrier đang ngày bị mai một dần. Một nửa số san hô ở Great Barrier biến mất trong 3 thập kỷ qua. Sự axit hóa đại dương => san hô bị tẩy trắng hàng loạt.

Sự cố môi trường

Sự cố môi trường là các tai biến hoặc rủi ro xảy ra trong quá trình hoạt động của con người hoặc biến đổi bất thường của thiên nhiên, gây suy thoái môi trường nghiêm trọng.

Khủng hoảng môi trường

- Khủng hoảng môi trường là trạng thái **không bền vững** của hệ thống môi trường, là sự **suy thoái về chất lượng môi trường sống** trên quy mô toàn cầu, đe dọa cuộc sống của con người nói riêng và sinh vật nói chung trên trái đất
- Khủng hoảng môi trường hiện nay (dân số, lương thực, năng lượng, tài nguyên và sinh thái)

If we pollute the
AIR, WATER and
SOIL that keep us
alive and well, and
destroy the
BIODIVERSITY
that allows natural
systems to function,
**NO AMOUNT OF
MONEY WILL
SAVE US**

-David Suzuki

